

ИСТОРИЯ НА МЕДИЦИНАТА

назия. Професорът се усмихна и ми каза: „Тя може да е завършила английска гимназия, но досега не е доказала, че владее свободно езика. Не мисля, че може да се справи“. Тези думи бяха достатъчни да ме убедят, че имам огромното доверие на моя уважаем ръководител. Отговорих: „Разбира се, че ще отида!“ Не можех да не оправдая неговите очаквания.

Спомням си, че когато получих рецензията на проф. К. Гаргов през 1986 г. за моите научни трудове при първата ми хабилизация, бях силно впечатлен от направената обективна и висока научна оценка. Едва след десетина години, когато в приятелски кръг отбелязвахме рождения ден на професора, си позволих да го попитам дали наистина съм заслужавал някой от написаните по мой адрес високо положителни оценки като например „способност да проявява научна смелост, да дефинира и изучава базисни проблеми на социалната хигиена“ (по повод на някои мои статии, посветени на предмета на социалната хигиена и класификатора на социално-хигиенните проблеми и международните здравни сравнения). Проф. К. Гаргов не очакваше такова откровение от моя страна, но ме посъветва да не забравям, когато вече съм станал научен и административен ръководител, да отварям своевременно път за развитието на младите, талантливи сътрудници. „Ако е необходимо, когато ги оценяваш, дай им малко повече в аванс. Бъди сигурен, че няма да те подвежат и ще работят още по-упорито, за да постигнат това, към което си ги насочил в своята оценка“.

Проф. К. Гаргов беше истински майстор в науката, който да даде своевременна положителна оценка на сътрудниците си. Той се водеше от естествения природен закон да одобри работата на другия и успешно да го мотивира да работи още по-упорито. Похвалата – щедра и необходима, професорът използваше като основна форма на позитивно настраиване на обратната връзка. Той разбираше, че всъщност тя рядко се прилага, но същевременно е силно очаквано събитие в научните среди, където господства критиката.

Проф. К. Гаргов ни учеше да се избягва неискрената и безпричинна похвала, която носи само вреди. Нейното използване за манипулации се разпознава много лесно. Освен това лицето, което получава такъв тип одобрение, може да отстъпи способността и желанието за самооценка на тези, които го хвалят, и по този начин да увеличи зависимостта си от възгледите на другите хора. Той винаги подчертаваше, че трябва да правим противоположното – да укрепваме в нашите сътрудници автономност и опора на своите сили.

Проф. К. Гаргов като директор на НИСМ всяка сед-

мица намираше време за избрани от него млади (нехабилизирани) научни сътрудници за обсъждане на актуални теоретични и приложни проблеми на социалната медицина и здравеопазването, прилагането на контролирани рандомизирани изследвания и др. След такъв свободен творчески разговор, провеждан по всички правила на метода на „мозъчната атака“, всеки от участниците се чувстваше не само удовлетворен, но и обогатен. Парадоксалният ефект от тези срещи беше, че времето, което професорът отделяше за обучение на младите кадри, укрепваше техните способности и те, ставайки по-осведомени, можеха да поемат решението на редица неотложни научни и организационни проблеми, които иначе само той трябваше да реши.

Неговото виждане беше, че една от най-важните задачи на директора е не само да организира изпълнението на работата, но и да осигурява растеж на своя персонал. Последното обаче се ограничаваше от недостига на заделяното време и стойността на извършваното постоянно обучение. Именно особеността на обучението на персонала, използван умело от проф. Гаргов, беше този на модерния мениджър-коуч, при който се създаваше единен процес, включващ едновременно работата по изпълнението на научните теми и повишаване знанията и уменията на сътрудниците.

Полученият двоен ефект, разбира се, се дължеше на таланта на професора да строи непринудени отношения с подчинените си на основата на партньорството, доверието и минимален натиск (по-скоро насочване). В спонтанността на цялостния процес се проявяваха неговата прямота, безпристрастност, добра воля и комплексна компетентност. Затова винаги възприемахме авторитетната фигура на директора на института като силна подкрепа и никога като заплаха.

Големият учител, естет в управленската наука го няма. Но в спомените си ще продължаваме да бъдем заедно с него, да чуваме топлия му глас и безценните му житейски и професионални наставления. Енциклопедистът проф. К. Гаргов изпревари времето, в което живя и твори като човек на знанието. Той остави прекрасен пример за следващите поколения медици, учени и управленци в здравеопазването, които ще навлизат в Ерата на знанието.

Дълбок поклон пред наметта на проф. К. Гаргов!

С уважение и респект, проф. д-р Любомир Ат. Иванов, дмн, бивш директор на НЦООЗ и специален представител на СЗО в Таджикистан

БЪЛГАРСКИТЕ СТУДЕНТИ ПО МЕДИЦИНА В БУКУРЕЩ ДО ОСВОБОЖДЕНИЕТО 1878 Г.

М. Петкова

Около средата на XIX в. Турската империя показва известно раздвижване и прогрес. Не можем да подминем особената заслуга на турските реформатори, които започват да назначават на административна служба и българи. Условието за тази милост е българинът да е член на някоя от т. нар. „смесени масонски ложи“, в които светлината на свободното зидарство огрява еднакво и мюсюлмани, и християни. Така и образовани българи започват да заемат военни, медицински, преподавателски и административни служби.

Навлизащият в Турската империя капитализъм с неговите нови форми на икономика и отношения възражда за живот от четири века забранени културни, просветни и

духовни дейности. Позамогнал се, българинът излиза от килийното училище и кумулирания от векове глад на българския интелект съвсем закономерно се устремява към знанието и образованието. Възражда се потисканата потребност към независима българска църква, просвещение и наука, особено към естествените и медицинските науки.

От края на XVIII в. и до 1878 г. в Букурещ постепенно се оформя многохилядна българска колония. Относително по-голямата свобода, възможностите за добро образование и живот, за материално, професионално и културно развитие, съседството с Майка България правят Букурещ привлекателен център за нарастващата българска възрожденска интелиген-

ция. Румъния става все по-отворена за европейския и най-вече за френския тип просвещение.

Въз основа на историко-документалния подход и наукометричния анализ в настоящата статия са събрани и обработени аналитико-синтетично материали и данни за 123 български студенти-медици, получили своето медицинско образование в Букурещ и четирима преподаватели в медицинските учебни заведения. Признаците на проучването са дескриптивни и включват: източници на информация; състав на прочутата група; етапи и ниво на обучение; членство в културни и обществени общности; участие в големи исторически събития; позиции след дипломирането.

При ръчния подбор и групировка на анализиранията лица с най-висока информативност по отношение на броя на цитираните имена са публикациите на Е. Сюпюр – 82, Енциклопедията „Българската възрожденска интелигенция“ на БАН – 108, проф. П. Константиnescу-Яши – 78 и Н. Жечев – 103. Общият брой на проучваните лица е 127, но някои от имената са цитирани в 2 и повече източника. Групата на получилите медицинско образование в Букурещ българи е разпределена на две подгрупи: студенти – 123, от които 122 мъже и 1 жена; преподаватели – 4.

Анализът по месторождение показва, че проучваните лица са родени в 26 селища. За съжаление за 31 от студентите не се намериха данни. Най-висок е относителният дял на студентите, родени във Велико Търново – 23 (18%). Интерес към обучението във Факултет по медицина и фармация (ФМФ) показват и българи от Болград и селища с компактно българско население на север от Дунав – Гюргево, Тулча, Браила, Букурещ и Александрия – 14 (11%). Има и един студент от Ниш. Ученолюбиви са и студентите от Калофер – 8, Свищов и Шумен – по 7, от Котел, Сливен и Стара Загора – по 5, които представляват общо 26%. Само петима от студентите са от село. От общия брой селища 9 са в Северна България, като родените в тях са 49 или 39%. Макар да е трудно да се изведе някаква географска тенденция, анализът показва, че в проучвания период по-будни и активни са българите, които имат възможност за контакти с други европейски страни, семействата им се занимават с търговия или производство за турската армия и от селища, в които действат турски военни болници. Събраните от нас данни съвпадат с наблюденията на проф. Н. Генчев, че през Възраждането „... най-много интелигенти са се родили в Търновско, Габровско и подбалканските градове.“

По-слабото представителство на селищата от Южна България и родените в тях ученици може да се обясни и с предпочитанието им да учат в Цариград и Атина.

В историята на медицинското образование на българите през XIX в. първото поколение български медици учат в прочути европейски медицински университети във време на интензивно развитие на биологията, фармацията и медицината, на техниката, химията и физиката. Предпочитани са университетите във Виена, Париж, Мюнхен, Берлин, Прага, Москва, Петербург и др. Благоприятен момент за българите е откриването на медицински училища и факултети в съседни на България страни – в Атина (1829), Цариград (1830) и Букурещ (1857).

В настоящата статия се разглеждат българите, получили медицинско образование в Букурещ през втората половина на XIX в. Развитие на медицинското образование в Румъния минава през три етапа. През м. януари 1842 г. **д-р Николае Крецулеску** открива „Школа за малка хирургия“ към болницата „Колция“ в Букурещ. За съжаление не намерихме данни за български ученици в нея. Но до нейното откриване важно място в живота на Румъния и в частност на Букурещ през първата половина на XIX в. заемат трима от колосите на българското Възраждане – видните български

лекари и философи, учени-енциклопедисти Никола Пиколо, Иван Селимински и Петър Берон. Те безспорно допринасят за развитието на здравеопазването в Румъния със своя десетилетен лекарски труд, знания и обществена ангажираност. Преди тях обаче в Яш и Букурещ за кратко през 1816-1819 практикува новозавършилият медицина **д-р Атанас Богориди** (1788-1826). Той учи медицина във Виена, завършва във Вюрцбург (Германия) и е *първият български лекар* защитил дисертация на авангардната за времето си тема „Наблюдения върху смилането в стомаха на човека“. Отпечатана като книга (1817), тя и днес се съхранява в архива на университетската библиотека. Установил се в Париж, той се издвигва не само като изтъкнат публицист и книжовник, но и като значим учен от ранното ни Възраждане с модерно научно мислене, насочено към експеримента, натурфилософията и учението за витализма. Умира само на 38 г., но и той, наред с П. Берон, Н. Пиколо, Ив. Селимински и други българи, е оставил трудовете и името си в историята на европейската медицинска наука.

През 1856 г. за управител на Школата за малка хирургия е поканен младият френски военен лекар д-р Карол Давила. Само за една година той я развива „алафранга“ и я превръща в **Национално медицинско училище (НМУ)**. Може да се каже, че с това се поставя началото на висшето медицинско образование в Румъния. Поетапно се откриват отдели по Аптекаство/Фармация и Ветеринарна медицина. Д-р Давила успява да издейства приравняване на училището с френските университети, а завършилите го да имат право да полагат докторски изпит в Париж. Първите българи от групата на преподавателите са френските възпитаници Георги Атанасович и Петър Протич.

Един от малцината българи, който е учил, макар и за кратко (1842) в Школата за малка хирургия в Букурещ, е **проф. д-р Георги Атанасович** (1821-1892). Година след успешна защита на докторат по акушерство в Париж той е назначен за токсиколог в Букурещ (1849). Д-р Давила го назначава за преподавател по патология (1857), а по-късно – за професор и основател-ръководител на катедрата по Съдебна медицина и токсикология (1861-1869). Той публикува и множество научни трудове за съдебно-медицинската експертиза, устройството на детските болници, отравянето с арсеникова киселина, по епидемиология и хигиена.

Българският професор Георги Атанасович е съосновател и подпредседател на румънското Научно медицинско дружество (1863) и член на румънския Висш медицински съвет (1862-1879), общински лекар в Детската болница, съдебен лекар и началник на Общинската здравна служба на Букурещ, член на високо отговорната комисия за аптечните такси. Проф. Г. Атанасович е и с „голямо влияние върху самия румънски княз“. След Освобождението се завръща в България и е първият министър на просвещението.

Година-две след дипломирането си **д-р Петър Протич** (1822-1881) идва в Букурещ и е назначен за лекар на затворите в област Влашко (1851), на следващата година – за инспектор на болниците за венерически болести в страната, а после е общински лекар в психиатричната болница „Мъркуца“ в Букурещ. През 1857 г. е избран за професор по хирургия в НМУ и за ръководител на Катедрата по хирургия до 1869 г. П. Протич е член на румънския Висш медицински съвет, съосновател и касиер на румънското Научно медицинско дружество и на в-к „Румънски лекар“. Най-големият му принос към Румъния е работата му в комисията за събиране на материали за румънската фармакопея.

Професорите Протич и Атанасович са лекарите, които лекуват болния от туберкулоза **Георги С. Раковски** (1864-1865). Малко известно е, че с разрешението на д-р Давила през същата учебна година Раковски води курс с българските

ученици от НМУ по История на България. Д-р Алекси Друмев пише: „Учениците българчета започнаха да посещават Раковски всеки неделен ден и всеки празничен ден. И под вид на българска история внушаваше им патриотизъм”.

В по-късно време професор във ФМФ е и **д-р Захари Петреску** (Жеко Чамурджиев) (1841-1901). Той учи в НМУ (1858-1860), но завършва медицина в Париж (1864). Работи в Букурещ като военен лекар в румънската армия (1860-1893). Паралелно е професор по терапия във ФМФ (1870-1893) и е член на Румънската академия на науките. Смята се, че е основател на терапевтиката в Румъния; изключително добре подготвен терапевт-практик, той оставя и значими трудове – „Основни понятия във фармакологията” (1870), „Хидротерапия при тифус” (1878), „Основни понятия в терапевтиката” (1884), „За противотуберкулозното лекарство на д-р Кох” (1890), „Дигитално (пръстово) лечение на пневмонията” (1893). Остатъка и умира в Букурещ.

За учебната 1861-1862 г. се взема решение наред с учениците от Влашко и Молдова – вече обединени като румънска държава, да се приемат и момчета от България и Румелия. Любопитно е да споменем, че хирургът проф. Парашкев Стоянов в своя статия в „Летописи на БЛС” споделя спомени на д-р Ал. Антонов, как първите 40 българчета са избрани лично! от д-р Давила при обиколката му в Русенско и Търновско.

На 04.12.1869 г. е официалното откриване на **Факултет по медицина и фармация**, базиран на Медицинското училище. Той има два отдела – по Фармация и по Медицина. Към Факултета е прикрупен Грегорианският институт, който дава академично образование на милосърдни сестри и акушерки. Тъй като част от кандидатите нямат изискващото се начално общо образование, те постъпват най-напред в НМУ и, ако имат финансова възможност или като стипендианти, продължават във ФМФ или в друга европейска страна. Този подход в обучението се доказва и от разпределението на студентите по вида на завършеното учебно заведение: начално в НМУ – 40 (32,5%); директно висше във ФМФ – 11 (9%) и пълен курс на медицинско образование в НМУ и ФМФ – 59 (48%).

Незавършили образованието си са 10 (8%) от постъпилите студенти. Интересно е кои са те и какви са причините, за да напуснат. Иван Ведър – изтъкнат масон от най-висока степен постъпва и напуска по политически причини; поетът революционер Христо Ботев също напуска по политически причини; Марко Балабанов прекъсва, за да завърши право в Париж; като студент умира Васил Икономов, Никола Вълков, Ганчо Петков и Янко Желязков. Стефан Бобчев, Стефан Руслиев и Цанко Железов просто напускат.

Разпределението на студентите по завършена дисциплина показва, че 84 (74%) завършват медицина; 24 (21%) – фармация; 4 (3,5%) – фелдшерство и само 1 – **Стефана Кулева**, завършила Грегорианския институт към ФМФ с профил Милосърдна сестра (1875-1877).

Някои от новозавършилите ФМФ българи показват достатъчно добри качества за научна и преподавателска работа и веднага след защитата на докторати са избрани за асистенти. **Д-р Николай Атанасович** защитава дисертация и е избран за асистент по хирургия (1875). Член на Дружеството на Червения кръст на Румъния, той се включва като доброволец в санитарната мисия на д-р Давила в Сръбско-турската война (1876). Многообещаващият асистент по хирургия намира смъртта си, грижейки се за ранените в амбуланцията в Кладово, Сърбия. **Д-р Христо Боя(е)ров** завършва отдела по фармация с докторат за амониевите съединения, пречупени през погледа на химик, фармацевт и производител. Той е секретар на читалище „Братска любов”, където изнася беседи за химията и нейното приложение, но през май 1871

г. умира на 26-годишна възраст.

Принос към медицинската наука на Румъния са преди всичко разработените от българските абсолвенти докторски тези, с които приключват успешно медицинското си образование. С докторат/теза завършват 29 души – 17 във ФМФ и 12 във Франция – Париж и Монпелие.

Медиците са и едни от най-дейните в обществено-просветния живот на българската емиграция в Румъния. Особено се засилва политическата им активност през 1869 г. Тогава се учредяват читалище „Братска любов” в Букурещ и Българското книжовно дружество (БКД, сега БАН) в Браила – първите културно-просветни и духовни огнища на българите в пределите на поробената им земя. От ФМФ като спомагателни членове в БКД са избрани проф. П. Протич (преизбран за дописен член през 1881 г.), току-що дипломираният се д-р Н. Планински (преизбран за дописен член през 1875 г. и остава такъв до края на живота си) и студентът В. Икономов, който на следващата година става дописен член, но през 1871 г. умира. Студентите-медици и младите български лекари на работа в Букурещ – 35 души, със своите лекции и беседи, са ядрото на читалището. Дарители от ФМФ са проф. Г. Атанасович и Д. Ценович. Макар и стипендиант, своята лепта внася и Ст. Христов.

Има две големи исторически събития, в които българи и румънци участват заедно – Сръбско-турската (1876) и Руско-турската освободителна войни (1877-1878). През 1876 г. е учредено Дружеството на румънския червен кръст (ДРЧК). Негови членове са и българските медици от ФМФ – Ст. Антонов, Н. Атанасович, Ст. Йорданов, М. Атанасович, П. Бисеров, С. Черня.

С избухването на Сръбско-турската война (1876) ДРЧК решава да изпрати в Кладово, Сърбия, походна болница – „Румънската амбуланца”. На неговия апел се отзовават 14 българи и 8 румънци. Амбулантата е организирана от ДРЧК, устроена е от французина проф. К. Давила, но се ръководи от българина д-р Ст. Йорданов. Тя се финансира предимно от Руския червен кръст, а неин домакин е Любен Каравелов – свързка на руските тайни служби. Българското централно благотворително общество в Букурещ също дава 32 000 и още около 30 000 златни рубли на Каравелов и след няколко месеца Румънската амбуланца се преименува на Българската амбуланца. За съжаление там намират смъртта си лекарите М. Атанасович (1876) и Н. Атанасович (1877). Всички участвали в тази медицинска мисия са наградени със сръбския кралски орден Такова.

Във военно-полевата болница на румънската армия работят като военни лекари и аптекари и завършилиите НМУ и ФМФ българи: П. Бисеров, П. Жечев, М. Калпаков, Н. Планински, П. Славков, Ст. Йорданов, Г. Странски. С приноси към *военното здравеопазване* на Румъния са българите – военни лекари в Румънската армия П. Бисеров, Ж. Чамурджиев, Ст. Антонов, П. Жечев, Хр. Чобанов, Ст. Йорданов.

По време на Руско-турската освободителна война (1877-1878) във военно-полевите болници на Румънската армия служат П. Бисеров и М. Чалъков като дружинни лекари I ст. в 5-ти Доробански полк; Ст. Антонов, Ст. Христов и П. Жечев – като дивизионни лекари II ст.; Ст. Йорданов – като бригаден лекар II ст. във 2-ри Артилерийски полк; Ив. Славков като лекар II ст. в 6-ти Доробански полк; Хр. Смилов – като лекар II ст. в 5-ти Кълърашки полк; както и Д. Иванович, Д. Калевич, М. Калпаков, Г. Сарафов, Г. Странски, Н. Странски. Тяхното участие е отличено с ордена „Звездата на Румъния”.

След войната много от българските лекари, завършили НМУ и ФМФ и работещи в Румъния, се завръщат в България. Проф. П. Стоянов пише: „Д-р Давила създаде първия кадръ на лекари във България. Давила събра своите ученици, на служба в Романия, и им каза: България е вече свободна от тур-

ското иго – идете въ отечеството си, сейте тамъ науката, която сте добили у насъ, бъдете му полезни. България ви чака, притечете ѝ се на помощъ”. И те дойдоха.

Други отиват в Болград и по родните си места в Северна Добруджа – вече в пределите на Румъния. Дошлите в България се включват активно и с въздушевание в изграждането на родното здравеопазване. Любопитно е да споменем, че четирима са удостоени с доверието да са придворни лекари – Д. Калевич, Ст. Христов Загорски, Ал. Друмев, а придворната аптека на Н. Странски е най-първата институция в системата на придворната медицина след Освобождението.

През 1903 г., когато се построява новата сграда на Медицинския факултет в Букурещ, учениците на проф. Карол Давила и факултетът поставят негов паметник пред нея. По този повод от името на българските медици, учили в Букурещ, докторите А. Антонов и П. Бисеров полагат бронзов венец на паметника с надпис:

„От признателните български възпитаници“.

Автор

доц. д-р Маруся Петкова

КУЛТУРА И МЕДИЦИНА

Чудомирови празници 2018 г., Казанлък, 25 март – 1 април

Шарж на Чудомир от Т. Пиндарев

Чудомировите празници вече за 25-ти път протичат под знака на значими културни събития в Казанлък, града на розите. Този красив град е дал на българската култура много творчески личности – художниците акад. Дечко Узунов, проф. Ненко Балкански, композитора акад. Петко Стайнов, артиста Любомир Кабакчиев, писателя – художник Димитър Чорбаджийски-Чудомир, автор на едни от най-забележителните кратки хумористични разкази, оставил незабравими литературни и художествени портрети, разкриващи интимния свят на селяни, провинциални еснафи и интелигенция и чиито думи са като „благ мехлем“ срещу социални неправди, болки и несгоди. Хуморът на Димитър Чорбаджийски-Чудомир е доказал своята лечебна сила с веселите истории на „Нашенците“. Прозира масовата сиромашия, личи усетът към истината и чувството за човешко достойнство. Разказите му покоряват със своята оптимистична народна философия и жизнената сила на обикновените хора. „Своеобразният Чудомиров хумор, тъй характерен за прозата му, стопля със същата мекота и благородство неговите рисунки и карикатури ... Образите, разработени от Чудомир, са най-веселите и жизнерадостни българи, излезли под четката на наш художник“ пише Теню Пиндарев.

Чудомировите празници започват от рождената дата на Димитър Чорбаджийски-Чудомир 25 март и продължават до 1 април. Тази година думите на Чудомир „Каква приятна тишина би настъпила, ако хората говорят само това, което са добре премислили“ са мотото на Празниците. Основните организатори са община Казанлък – с кмет Галина Стоянова, фондация „Чудомир“ – с председател Борис Кърчев, депутат от 44-то народно събрание и единственият у нас Литературно-художествен музей „Чудомир“ с директор Добриня Матова. Общо 33 на брой са събитията за 2018 година от целия спектър на изкуствата в Литературно-художествения музей „Чудомир“, Народно читалище „Искра – 1860“, Общинската библиотека „Искра“, Художествената галерия, Музея на фотографията, Во-

енния клуб и площад „Севтополис“. В продължение на осем дни гражданите и гостите на Казанлък стават свидетели на много театрални спектакли, концерти, изложби, конференции, конкурси, представяне на нови книги, ученически четения, творчески ателиета и работилници.

Гостуващите театри, ансамбли и групи тази година бяха от Бургас – вокален ансамбъл „Фортисимо“, Плевен – Драматичен куклен театър „Ив. Радоев“ с „Женитба“, със специалното участие на Николай Урумов, Стара Загора – Държавен куклен театър с мюзикъла „Вълшебникът от Оз“, Школата по китара „Вълшебни струни“, Фолклорната школа „Жарава“, Старозагорската опера със симфоничен оркестър и рок група, Държавен куклен театър, Музикално-драматичен театър с оперетата „Графиня Марица“, концерт-матине на трио „Реверанс“ – цигулка, флейта и виолончело. От София, Театър 199 – с „Чамкория“ – моноспектакъл на Захари Бахаров, творческа вечер за писателя Владимир Зарев, спектакълът „Нашата голяма френска сватба“ на театър „Бонини“, спечелил наградата „Комедияният хит на сезона“, със специалното участие на Герасим Георгиев – Геро, филмът „Монолог“ за артиста Стефан Данаилов, от Русе, с постановка на Драматичен театър „Сава Огнянов“ с театралния спектакъл на Теди Москов „Редки тъпанари“, сериозен претендент за титлата „комедияен хит“.

Участват и родственици на Чудомир – Петър Илинов, който живее и твори в Италия, с оригинална фотоизложба, Лилия Димитрова – племенница на Чудомир, написала поредица от книги за Чудомир, най-новата от които е „С усмивка по житейския друм“ и Гергана Гечева – племенница на Чудомир.

Чудомир е обаятелен учител и като такъв е оказал силно влияние на ученика си Теню Пиндарев. Вече като известен художник-карикатурист Теню Пиндарев прави прекрасни шаржове на Чудомир и 25 от тях, обединява в два албума под заглавие „Моят Чудомир“.

Бронзов барелеф на Чудомир по проект на Теню Пиндарев е присъждан през годините като конкурсна награда за къс хумористичен разказ на в-к „Сътрешел“ и Фондация „Чудомир“.

Теню Пиндарев е роден в Казанлък и е Почетен гражданин на родния си град. И сега шаржът на Чудомир с автор Теню Пиндарев е лого на Празненствата. Негови шаржови композиции с образа на Чудомир са публикувани в различни издания в Казанлък – плакати, корици на книги, албуми и др. Бихме могли да кажем, че за четвърт век Чудомировите празници в Казанлък – празници на хумора и любовта към творчеството на големия писател-хуморист, художник и краевед, вече са излезли от местните културни рамки и са придобили значимо място в българската култура.

Донка Тишинова

